

Regionstyrelsen

Tillfällig taxeförändring i kollektivtrafiken

Föredragande regionråd: Jakop Dalunde

Ärendebeskrivning

Regeringen presenterade den 26 maj 2026 ett stöd i form av statsbidrag till kollektivtrafik som organiseras av regionala kollektivtrafikmyndigheter.

Stödet ska kunna lämnas efter ansökan från regionala

kollektivtrafikmyndigheter som har sänkt ordinarie pris på månadsbiljetter eller motsvarande för obegränsat resande med 50 procent tidigast från och med 1 juli till och med 31 december 2026. Stödet omfattar endast allmän kollektivtrafik, dvs inte färdtjänst.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår dels att regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar följande.

1. Under förutsättning att staten beslutar om ändringsbudget respektive förordning avseende statligt stöd för sänkta priser i kollektivtrafiken ska taxan för biljetter i SL- och WÅAB-trafiken tillfälligt justeras under perioden från och med 1 juli till och med 31 december 2026 så att det sänkta priset på 30-dagarsbiljetter och månadsprenumeration för obegränsat resande blir 50 procent av ordinarie pris.
2. Under förutsättning att staten beslutar om ändringsbudget respektive förordning avseende statligt stöd för sänkta priser i kollektivtrafiken och att motsvarande beslut fattas av regionfullmäktige i Region Uppsala, ska taxan för biljetter för Upplands lokaltrafik och SL tillfälligt justeras under perioden från och med tidigast 1 juli till och med 31 december 2026 så att det sänkta priset för 30-dagars Upplands lokaltrafik/SL periodbiljett eller motsvarande blir 50 procent av ordinarie pris.
3. Under förutsättning att staten beslutar om ändringsbudget respektive förordning avseende statligt stöd för sänkta priser i kollektivtrafiken och att motsvarande beslut fattas av samtliga ägarregioner inom Mälardalstrafik Aktiebolag ska taxan för movingobiljetter på samtliga sträckor tillfälligt prissänkas tidigast från och med 1 juli till och med 31 december 2026 så att det sänkta

priset för 30-dagars movingobiljetter eller motsvarande blir 50 procent av ordinarie pris. Region Stockholm ska ersätta Mälardalstrafik AB för ekonomiska effekter till följd av prisjusteringen i enlighet med samverkansavtalets intäcks- och kostnadsfördelningsmodell.

4. Trafiknämnden uppdras att, inom ramen för regionfullmäktiges beslut om tillfälliga taxejusteringar och den statliga förordningen, fatta de beslut och vidta de åtgärder som krävs för att genomföra de tillfälliga taxejusteringarna enligt beslutspunkterna 1–3. Uppdraget omfattar även nödvändiga anpassningar av taxor, biljettprodukter, biljettvillkor, reseregler och kompensatoriska åtgärder för innehavare av periodbiljetter, om sådana åtgärder bedöms nödvändiga med anledning av den tillfälliga prisnedsättningen eller den slutliga utformningen av statens stöd.
5. Under förutsättning att regionfullmäktige beslutar enligt punkterna 1–4 ska subventionsgraden för den av Region Stockholm finansierade rabatten på SL:s 30-dagarsbiljett och månadsprenumeration för obegränsat resande för anställda inom Region Stockholm tillfälligt höjas från 25 procent till 50 procent under perioden från och med 1 juli till och med 31 december 2026.
6. Paragrafen justeras omedelbart.

Regionrådsberedningen föreslår dels att regionstyrelsen för egen del beslutar följande.

7. Paragrafen justeras omedelbart.

Regionrådsberedningens motivering

Region Stockholm har länge efterfrågat ett mer omfattande statligt stöd till kollektivtrafiken och varit kritiska till att tidigare statliga stöd i stor utsträckning har avslutats. Det är positivt att regeringen nu försöker göra något för att stötta kollektivtrafiken i hela Sverige, även om det sker i sista minuten och utan föregående dialog med de aktörer som ska genomföra det. Stödet är omfattande men också mycket tydligt villkorat i sin utformning. Det är enbart 30-dagarsbiljetter vars pris kan halveras och enbart under perioden 1 juli - 31 december 2026. Det tyder på att regeringen har exkluderat resenärer som är beroende av särskild kollektivtrafik.

Detta skapar både utmaningar och osäkerheter för Region Stockholm. En så drastisk prissänkning som väntar har aldrig tidigare genomförts.

Förändringar i resenärers beteenden är svåra att förutse; de ekonomiska konsekvenserna likaså. Således hade ett generellt stöd till kollektivtrafiken, att använda fritt efter behov varit att föredra, tillsammans med långsiktiga reformera som skapar stabila och förutsägbara villkor för kollektivtrafikens finansiering och utveckling.

En av de främsta utmaningarna med stödets utformning är att inga medel får användas till att utöka trafik. Det är vår förhoppning att många invånare i länet som inte brukar köpa periodbiljett ska ta chansen att upptäcka mer av Europas bästa kollektivtrafik. Om betydligt fler gör det kommer det att öka trängseln i kollektivtrafiken, vilket i sin tur riskerar att bidra till en sämre resenärsupplevelse för ett stort antal resenärer. Det är viktigt att en hög kvalitet upprätthålls även under denna kommande period av betydligt lägre taxa.

Det finns begränsningar i tillgången till den personal och de fordon som krävs för att kunna utöka trafiken med kort varsel. Vi vill försäkra oss om att Trafikförvaltningen har rätt verktyg tillhanda för att kunna upprätthålla kollektivtrafikens goda funktion och motverka trängsel vid ett kraftigt ökat resande. Därför behöver Trafikförvaltningen ges möjlighet att utöka trafiken där det är motiverat, förutsatt att det är möjligt att göra med kort varsel. Utökningar av trafiken ska analyseras utifrån identifierade behov mellan Trafikförvaltningen och Trafikoperatörerna. De ska vara trafikslagsövergripande med en god geografisk spridning. Genomförande och beslut fattas i nära dialog med politiken. Utökningen finansieras inom ramen för trafiknämndens budget.

I augusti 2026 lanserar SL en ny terminsbiljett för studenter. Till detta ändamål har 50 miljoner kronor budgeterats för 2026. Med anledning av den beslutade halveringen av taxan på periodbiljetter finns det inget ekonomiskt incitament att köpa terminsbiljetten. Mycket få resenärer väntas därför köpa terminsbiljetten och det förväntade intäktsbortfallet uteblir därmed. Dessa frigjorda medel kan göra stor nytta och bidra till ökad trafikleverans inom underhållet för fordon på spårvägarna. Därför omdisponeras dessa medel till underhåll av de så kallade CAF-vagnarna som trafikerar Spårväg City, Lidingöbanan och Tvärbanan.

Region Stockholm erbjuder sedan den 1 januari 2026 sina anställda en subvention motsvarande 25 procent av kostnaden för SL 30-dagarsbiljett. Den planerade halveringen av priset på 30-dagarsbiljetten innebär att

kostnaden för denna förmån minskar. Samtidigt bedöms den tillfälliga prissänkningen leda till att fler väljer att köpa en 30-dagarsbiljett, vilket kan öka nyttjandegraden av förmånen.

Syftet med subventionen är att minska medarbetarnas kostnad för kollektivtrafikresor. När priset på 30-dagarsbiljetten tillfälligt halveras minskar även värdet av den nuvarande subventionen om 25 procent. För att bibehålla förmånens värde under perioden från och med 1 juli till och med 31 december 2026 föreslås därför att subventionsgraden tillfälligt höjs till 50 procent för SL 30-dagarsbiljett.

Bedömningen är att den tillfälliga höjningen av subventionsgraden ryms inom budget. Detta eftersom den höjda subventionsgraden beräknas på ett tillfälligt sänkt biljettpris och i praktiken blir oförändrad i kronor även om den procentuella subventionen ökar. Regionrådsberedningen bedömer att den tillfälliga prissänkningen, i kombination med den justerade subventionen, kan bidra till att fler medarbetare väljer kollektivtrafik för sina arbetsresor. Åtgärden bedöms därmed stödja Region Stockholms arbete för hållbara resor och samtidigt bidra till att stärka Region Stockholms attraktivitet som arbetsgivare.

Sammanfattningsvis har Region Stockholm försatts i en situation där vi på kort tid behöver fatta beslut om ett statligt stöd med stora konsekvenser på vår verksamhet utan att ha tagit del av vare sig remiss eller förordning. I detta beslut har vi omhändertagit flera konsekvenser, men ytterligare delar behöver fortsatt analyseras inför samt under implementering av prissänkningen. Regionrådsberedningen är medvetna om riskerna samtidigt som det finns förhoppning om att detta bidrar till att kollektivtrafikens marknadsandelar av de motoriserade resorna ökar i enlighet med Region Stockholms uppsatta mål.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
2. Protokollsutdrag från trafiknämnden 4 juni 2026
3. Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande 3 juni 2026
4. Klimat- och näringslivsdepartementet - Information om förslag till nytt stöd till sänkta priser i Kollektivtrafiken

Aida Hadžialić

Jakop Dalunde